

je slika protežiranca, ki ima srečo, da mu žena služi in da dobiva njegova mati borno pokojnino.

Sodbo o dobrem gospodarstvu ali o zapravljanju pa si ustvari iz teh pustih številok lahko vsak sotrdin.

Dohodki:

Tek. št.	PREDMET	1920	1921	1922	1923	1924	1925
		Din	Din	Din	Din	Din	Din
1.	Moja plača draginjska dokl.	7835 2090	13330	19755	21591	32811	37900
2.	Ženska plača draginjska dokl.	4078 842	5996	7015	8594	13155	13560
3.	Pokojnina	2710	2550	3749	4974	5160	4896
	Skupaj	16557	21847	30520	35129	51135	56356

Pričujoča razpredelnica pa kaže prav vse izdatke za družino, ki je štela v letu 1920. — 5 oseb. 1921. — 1925. — 7 oseb. Davka ni v prvih letih ker je bil odštet že v dohodkih — a neznamen.

Stroški.

Tek. št.	PREDMET	1920	1921	1922	1923	1924	1925
		Din	Din	Din	Din	Din	Din
1.	Hrana	6925	10732	15118	21801	26387	2945 ⁹
2.	Krčma, izleti, veselice l. t. d.	1275	2111	2624	2799	1903	2577
3.	Obleka	2219	4310	4847	7796	3938	6380
4.	Obuvajo	603	994	1878	2327	1505	2875
5.	Kurjava in razsvetljava	851	486	1882	1085	2482	2415
6.	Pohižje, posodje	82	3322	296	924	1121	4170
7.	Literatna, poština	336	775	1019	1846	1527	1848
8.	Davek	—	488	284	280	833	1408
9.	Dekla	149	240	439	1050	1083	3102
10.	Zdravje, snaga	675	370	777	1503	1562	2883
11.	Članarjne, vstopnne, nar. dav.	185	305	702	793	583	619
12.	Voznina	424	655	614	798	1328	2248
13.	Otroci za razno	—	31	229	260	708	725
14.	Vri, kokoši, stanarina l. dr.	339	699	750	1250	1605	295
15.	Bola, blag., zavarovalnina	—	—	270	684	1036	1083
16.	Razno	479	1008	991	1029	1425	1446
	Skupaj	14545	26530	32670	46840	49593	63522

RUDEŽ MOLISLAV:

Materijalni položaj učiteljstva v raznih državah.

Boj za obstanek je tako tesno vezan z življenjem poedinca, da ga ni mogoče izločiti od njegovega subjekta, kaiti življenje in boj tvorita nerazdajljivo celoto, brez katere ni in ne bo bitja ki bi je ne poznal v vsei svoji neusmiljenosti.

Tako tvori ta boj najglavnejši faktor v življenju naroda, kakor tudi poedinca. Materijalni položaj ekonomska stran našega stanu je tako bitni činitelj, da ga lahko neoporečno vezemo z našim življenjem, dá celo z našimi ideali. Življenje ne pozna obzirnov. Brez pardona navija

Skušajmo si raztolmačiti, ko sledamo učenca. Zasledimo ga med delom. Opore-pravokotnice ni: ne smemo jo sedaj narisati, ker zajec je nima, navaditi moramo na tudi oko, da začne pravilno presoitiati!

Učenec se vadi delati pokoncu stoečo elipso v zraku, potem na list. Prične na levi, ker mu je najbližadnje, znano že iz lepopisja, in vleče navzdol, urno zavije, ker mu je to zelo karakteristično, do tem pa potezne mogočno, brezskrbno od sebe, ker se mu zdi, da je že premerjal prvo, naitežje: kar pozabi se, da mora še enkrat zaviti, kam je on krenil!

Zakai pa ni tako izbočil levo plovico, kakor desno?

1. Roka se pomika že sama od sebe rada navzdol in gleda za čim krajšo pot saj kar zdrkne:

2. povelj drži levo roko, ki mu že nehote zavradi razdaljo, je nekak melnik, in tudi povelj že sam se nekako ne vede odbije. Ni torej praznega polja:

3. že trup sam je tudi neka zavora, kateri ne pustí roke, da bi šla brez truda na levo.

Vse to je ob desni polovici ravno obratno. Kaka prostost! Zato jo pa tudi učenec podzavestno izrabí, seveda se odigra vse omenjeno v trenutku. Tudi

Pripominiam, da ne kadim. V letu 1921, sem kupil novo opravo v l. 1925, sem se preselil v novo šolo. Zato je postavka za nohišne precei visoka.

Primerjaj prave stroške za družino z dohodki se nam pokaže ta pregled. Iz zarate na so me reševali: V letu 1918.—19, občinsko tainištvo, pozneje pa nadure i. dr., nestalni dohodki pa tudi posojila kakor n. pr. leta 1923, v jenseni na račun razlik.

Tek. št.	PREDMET	1920	1921	1922	1923	1924	1925
		Din	Din	Din	Din	Din	Din
1.	Vseh stroškov (izdatkov)	14433	25554	36414	60228	56812	62655
2.	Med temi rešicilni stroški za preživljanje družine	14545	26530	32670	46846	49593	63522
3.	Primerjajot z nji-ni stalne dohodke	16557	21847	30520	35129	51135	56356
4.	Se pokaže primanjulja	—	4683	2149	11716	—	7166
5.	Prebitka	2011	—	—	—	1541	—
	OPOMBE	—	Posojil	—	Posojil	—	Naduro

To je zdaj prav točna do pare natančno izdelana bilanca po zapiskih ki segaio nazai do 1. januarja 1904. Priporočil bi io v pretres in študiranje gospodarstva ki za zeleno mizo preganja draginjo, ki sedeč v udobnih fotelih govori o pocenitvi življenja.

Edino pri mokí in pri masti je opaziti pocenitev, drugače pa do zdai nikjer. K razpredelnici v 10. številki bi lahko še marsikaj dodal: toda naj govorim same številke pri katerih sem v skrbeh presedel marsikatero uro zatoplien v težke misli.

Tovariši, tovarišice! Preglejte jih, preštudirajte ob njih svoji težki boji za obstoi in oklenite se organizacije, ki nai Vam pomaga v boju za eksistenčni minimum do zmage.

Ven z razlikami — na dan ž nimí, da vsai nekoliko obríšete solze obupa v obeh trpinov na katerih sloni bodočnost države, človeške družbe. Trdeče nameščentstvo ne dovoli da mu znižate njegove krvavo zaslužene dohodke.

Sramota bi to bila za Vas, za državo, za XX. vek, če to storite. Ne tirajte nas v obud in v anatio.

Anton Mervič.

letih službe polno plačo in polno penzió. V krajih, oddaljenih 5—6 km od mesta, je znašala plača 1850—2850, a v krajih z večjo distanco od obhudenih centrov 2050—3050 frankov. V nadaljevalnih šolah se je učiteljstvo plačevalo z 2550 do 3050 franki. Razen osnovne in položajne plače pripada švicarskim kolegom tudi prosto stanovanje ali pa stanarina. Učitelji se lahko baví s stranskimi dobičkonosnimi posli. Tainištvo občine mu je donášalo letno 300 frankov, knjižničarstvo 100—150 frankov s pravico bibliotekarske penzió. Da si lahko zamislimo višino teh vsot, moramo vedeti, da je stal švicarski frank skoro al pari s predvojno avstrijsko krono.

Na Angleškem dele učiteljstvo v štiri skupine: učitelie brez diplome (z matura srednjih šol), z diplomo (z matura učiteljišča), upravitelie brez diplome in z diplomo. Plača je različna celo v isti skupini. O tem odločuje spol: izpričevala in službena doba. Učiteljice imajo eno petino manjše plače od moških iste stopnje. Učiteljstvo z diplomo se deli v pet skupin: v učitelie in učiteljice ki niso absolvirale Training College (učiteljišče), v nastavnike, ki so ga obiskovali 2 leti, v nastavnike s 3 leti učiteljišča in končno v učitelie s celim učiteljiščem. Višina plače šolskih upraviteliev z diplomo se odreia do številu učencev, ki obiskujejo njegovo šolo. V začetku službuje učitelj začasno, ko si pridobi stalnost se loči v štiri razrede. V vsakem razredu se plača razlikuje po službeni dobi, ker dobiva angleško učiteljstvo vsako leto povišico. Učitelj ima popolno plačo za časa bolenja, ako taisto traia mesec dni, za nadaljnja dva meseca dobiva polovico svojih prejemkov. V početku svojega službovanja je njegovo materialno stanje zelo slabo. Plačo izdaíajo mestne in sreske šolske občine. Država plača tri petine. Pravico do penzió je ima učiteljstvo po 30 službenih letih ali pa po 60 letih starosti. V 65. letu se učitelja obliगतno postavlja v penzió. Za pokojninski fond se odteguje 5% od plače.

Na Švedskem se učiteliske plače vsakih pet let avtomatsko povišajo. Učiteljstvo se deli v pet razredov kjer igra važno vlogo tudi spol. Učiteljice imajo manjše plače, I. razr učiteljji 2100 šved. kron, učiteljice 1900 šved. kron, II. razr. učiteljji 2400 šved. kron, učiteljice 2100 šved. kron, III. razr. učiteljji 2700 šved. kron, učiteljice 2300 šved. kron, IV. razr. učiteljji 3000 šved. kron, učiteljice 2500 šved. kron. K temu je dodatí še 30% draginjskih doklad. Za vsakega otroka dobiva učitelj še 5 kron mesečnega dodatka. Razen tega dáíajo nekatere bozatejše občine svojim učiteljem še posebne draginjske doklade.

Nemčija ima polno zveznih državíc, ki imajo vsaka svoi poseben administrativni aparat.

Na Škotskem se deli plača uradnikov v 12 razredov. Učiteljji pripadajo 7., 8. in 9. razredu v tem razmerju: polovica učiteljstva je v 7., ena tretina v 8 in ena šestina v 9. razredu. Radi denarne krize se menjajo plače skoro vsak mesec. Do maja 1924, leta so znašale plače: 1. in 2. leto službe 103 zlate marke, 3. leto 106 zlatih mark in 4. ter 5. leto 108 zlatih mark. Plača se v nadaljnjem redu poviša

v 56. letu na 237 zlatih mark. To je maksimum. Povišice tečeio vsako drugo leto. Za ženo dobiva učitelj 5 mark dodatka. Za dete 13—17 mark. Učiteljji niso plačani, kakor bi morali bití za njihovo delo. Njihov sindikat zahteva hitrejšo napredovanje v tem razmerju: ena petina osobja nai bo v 7. razredu, dve petini v 8. in dve petini v 9. razredu. Do oktobra 1920, leta je učitelie plačevala občina, danes dobivajo plačo od države. Po 10 letih službe znaša penzió 35% celokupnih prejemkov, po 40. letih 80%. Vdove prejemajo 60% penzió. Učitelj ima vse prejemke za čas enoletnega bolenja.

Učiteliske plače v Združenih državah so različne v različnih državah. V glavnem so tako majhne da učitelji v masah beže v druge, privatne službe.

Plače francoskega nradništva so bile povečane v letih 1919, in 1921. Ker miso tudi ti prejemki odgovarjati življenjskim potrebam, se je sestala posebna komisija, ki je izdelala posebno lestvo za povišanje plač in to od 1. januarja 1926. Po tem predlogu komisije so učiteliske plače sledeče urejene (brez doklad): stalno učiteljstvo je dobivalo 5000—9000 frankov, a od leta 1926, naprej pa 7000 do 12.000 frankov. Začasno službujoče učiteljstvo je imelo doslej 4500 frankov, dočim ima sedaj 6500 frankov letno. Za Alzacijo Loreno so posebni privilegiji: 1. Učiteljstvo dobiva plačo in vse dodatke kot v Franciji, 2. razen tega še 12 Fr dnevno za težko službo, 3. oženjenemu učitelju se ta dodatek poveča za 20%, 4. za vsako dete se ta povečani dodatek ponovno poveča za 10%, 5. vsak učitelj dobiva 100 Fr. za mesečno stanarino, 6. 20% povečana stanarina za poročene, 7. 10% povečane stanarine navedene pod 5. in 6. točko za vsako dete izpod 16 let, 8. draginjska doklada letnih 1800 Fr. Tako ima učitelj 1. stopnje v Alzaciji Lorení sledečo letno plačo: 1. 7200 Fr. sist. plače, 2. 6132 Fr kot dodatek na težko službo in rodbinsko doklado, 3. 1860 Fr. stanarine, Skupaj 16.812 Fr., t. j. približno 34.000 Din.

Na Japonskem tudi ne cveto rože učiteljstvu. Učiteliske organizacije se mnogo trudíjo, da bi izboljšale učiteliev materialni položaj, Vdova dobiva tretjino plače svojega moža, Za časa bolezní teče plača 3 mesece. Vsako delo, ki donáša učitelju osebne zaslužek je prepovedano. Učiteljice niso zastopavljene. Porodni dopust traia 60 dni, Nezakonski porod izključí učiteljico iz službe. Na koncu vsakega šolskega leta dobi učiteljstvo 70—100% povišano plačo kot darilo. Za vsakih pet let službe preiema učitelj tudi nekako nagrado v ienih.

Še slabše je situirano učiteljstvo v Bolgariji. Plače se dele v 10 skupin. Plače variíajo med 880 in 1280 levov. Obistni nadzornik ima 150, a sreski 100 levov več kakor učitelj. V zadnjem času so se dodatki za draginjo, ženo in deco povišali za 50% Učiteljstvo plačuje država, dočim profesorie občina. Obligatorno je izvenšolsko delo v tainištvo občine in to povečini brezplačno. Ako država odpusti učitelja, tedaj mu teče pokojnina po 20 letih službe; ako sam zapusti službo, ima pravico do pokojnina po 25 službenem letu. Za časa bolezní tečeio prejemki za dobo 3 mesecev, tuberkuloznim

risamem zaicu (stenske tabele). Sedaj ga bomo šele naučili gledati, kar je prednozoi risanju, kakor odpirati usta, če hočemo iesti.

2. Ko naredimo pripravo in povedo otroci nekaj o zaicu: bivališče povis itd, jih ne smemo pustiti risati v tisti razviranosti, da so učenčeve misli pri domačem zaicu, pri divjem pričenem zabrodíjo misli na taka stranska pota, da še od daleč niso v zvezi z zaicem. Kako bo pri takem učenca izsledala risba, tudi ni treba komentaria. Tudi to moramo uoštevati pri nanakah, že ne izviraio od tu. Učenca moramo vedno opominjati na lepoto elipse. Ker na o tej mrtvi elipsi noče učenec nič več slíšati, ker se mu zdi predlovočasna, moramo zopet gledati, na kak naćin bomo namo usmerili misli, da jih bo obrnil učenec — z veseljem nani. Če bomo rekli, da bo zajček poveljal, kako smo mu naredili trup in ostalo da ne bo žalosten, moramo izpeljavati levo in prevdarno, kalker smo se že učili — učenec se bo oživel, nanel vse sile z veseljem, ker noče da bi mu kaj očital, sai je zajček samo njegov, Učenec pa je že namien k temu, da hrepeni po lepoti. Torej usmerili bomo z eno besedo brezdvomno vse raztresene misli v ustvariaioče se delo in ponlačan bo naš trud.

(Dalje prih.)

zgorai mora spoiti oha dela, zato naj-češće, ko se domisli, kam je zašel hitro skuša zadovoljiti tisto notranio skombinirano nepravilnost, potezne kar skoraj vodoravno proti levemu začetku. Vesel je, ko je prišel do cilia: njegovo želio je izpolnil, sedaj na je glavno — ne vidi nepravilnosti. Vidi že, toda samo z očmi, toda ne zazna je, ker živi v niem zavest da je prišel do cilia.

Vprašajmo ga hitro, če je pravilna. Veliko jih bo zmedenih, ker so gotovi, da je pravilno in mislijo, da jih hočemo mi prevarati. Tisti na, kateri so pogledali k sosedu, vidíjo precej pri njem nanako namreč zato, ker v njegovi niso vživeti: hitro vidíjo nepravilnosti, se nehote zamislíjo vanie pozornost je nekje drugod, ko pogledaio svoio, niso več tako utonieni vanjo, kot so bili med in precej po ustvaritvi, zato tudi prideio sedaj sami kaj hitro na nanako, se nam nasmeieio, češ. res je. Da na preie nvidi, nai na le položji na sredo navpičnio svinčnik in presodi polovico... Hitro tudi lahko rešimo, zakai so nazniene elipse malo proti desni.

Temu precej odbomoremó, da jih že prejie obozorimo na napake, katera bi se pojavile, namreč narišemo na tablo. Enake zapreke imamo, kadar razlagamo in dišemo črko o pri lepopisju. Sredni

učenci nai položje krajši barvnik, kateri nai bi nadomestil navpičnico, zelo malo spretnim je na holié, da mu damo delati še nekaj predvai z navpičnico, katero nadomestimo kasneie z barvnikom, ki ga pustimo prvič, da leži v navpični smeri, okoli njea oriše elipso, potem vzema vedno krajši barvnik, dela pa vedno enako veliko elipso!, dokler io ne nariše svobodno. Vedno bomo na več dosešli, če potezne tudi skozi zaica razpolovno navpičnico, namreč zelo malo spreten učenec, kakor na, da mu nariše učitelj vse sam, učenec samo po učitelievih črtah prevleče: včasih pa je tudi to potrebno, ker zelo neroden učenec sploh nikamor ne pride, podamo mu nekak tir, da se vadi rđka. Treba je, da seveda iskati novih, boljích, krajších in jasnejích ter laže dovezetnejích uporab. Povedati smo sedaj le z malimi potezami, v lažje proučavanje.

Paziti na moramo še na nekaj, preko katerega tudi ne smemo iti kar enostavno.

1. Učenca moramo naučiti gledati. Vsak dan vidi zaica, če ga naj nariše, ga pa ne zna. Videl je, toda on ni računal: primerjal razmerja med enim in drugim delom telesa, n. pr. uho proti glavi, glava proti trupu, rep itd. Tukaj kakor vidimo, je treba temeljite razlage po živem domačem, nagaćenem ali dobro na-

pa eno leto. Rodbini od štirih članov je potrebno 8020 levov. v resnici pa prejema učitelji s 30 leti službe in štiričlansko družino 2600 levov. a učitelji s 5 leti službe 2100 levov. Te številke dovoljno prikazuje bedo tamošnjega učiteljstva. Učiteljice se morejo poročiti z učitelji, ne da bi pri tem izgubile službo. V slučaju pa, da poroči neučitelja, mora zapustiti šolo. Ne dovoljuje se imeti nezakonsko deca in živeti v privatnem zakonu. Porodniški dopust traja 3 mesece.

Najbednejše je učiteljstvo **Rusije**. Nobenega reda ni v plačevanju plač po občinah. Učitelji pride v vas in se dogovorijo s predstojnikom za plačo, ki sestoji v mali količini črvoncev in gotovi količini poljskih oridelkov. Da bi zamogel podati točno sliko bede ruskih tovarišev, bi morjal spis razširiti skoroda v nedogled. Zato o Rusiji mogoče kdaj pozneje.

Da zamoremo oceniti razmerje učiteljskih plač v raznih državah moramo primerjati plače po njih kumuloči moči in ceni. Na podlagi izračunavanja, kako lahko shaja učitelji s svojo plačo v svoji domovini. se je došlo leta 1925. do zaključka, da je Švica najbolj zagotovila gmojni obstoj učiteljstva a najslabše so situirani tovariši v Rusiji. Ostale države varirajo v temle redu: 1. Švica, 2. Angleška, 3. Zedinjene države, 4. Holandska, 5. Švedska, 6. Kitajska, 7. Finska, 8. Nemčija, 9. Spanija, 10. Mandžurska, 11. Francija, 12. Luksemburška, 13. Rumunija, 14. Česloslovaška, 15. Jugoslavija, 16. Belgija, 17. Litvanska, 18. Estonska, 19. Japonska, 20. Portugalska, 21. Italija, 22. Lotiška, 23. Bolgarija in 24. Rusija.

Splošne vesti.

— **Organizacija in uredba pouka zasilnih šol v ljubljanski oblasti.** Z odlokom z dne 24. novembra 1926. O. N. br. 33.661. je gospod minister prosvete v zvezi s svojim odlokom z dne 9. avgusta 1926. O. N. br. 8120. in na osnovi člena 28. zakona o proračunskih dvanaestinah za mesec IV.—VII. 1925 odločil za zasilne šole v ljubljanski oblasti: 1. Zasilne šole obiskuje deca od izpolnjenega 7. do izpolnjenega 14. starostnega leta po trikrat tedensko. 2. Učenci (učenke) 1. in 2. šolskega leta tvorijo en razred s skupno 9 tedenskimi učnimi urami (vsako šolsko leto zase). učenci (učenke) 3 do 7. šolskega leta zopet en razred s skupno 12 tedenskimi učnimi urami (3 in 4. šolsko leto zaeno. 5. do 7. šolsko leto zaeno). 3. Pouk se vrši po tem učnem načrtu: I. razred; verouk 1 uro. učni jezik 4 ure. začetni stvarni pouk 1 uro. računstvo 3 ure. skunaj 9 ur. II. razred; verouk 2 uri, učni jezik (slov. 3. srb. hrv. 1) 4 ure, zemljepis in zgodovina 2 uri, računstvo 3 ure, spoznavanje prirode 1 uro, skunaj 12 ur. 4. Z ozirom na predpise ministrske uredbे z dne 8. junija 1883 se po čl. 21. državnega osnovnošolskega zakona z dne 14. maja 1869. odnosno z dne 2. maja 1883 na zasilnih šolah ne dovoljuje obnovitvene šole kot šolska olajšava. 5. Učitelji zasilnih šol morajo voditi vse uradne knjige in snise kakor uravitelji rednih šol in so v tem svojem poklicu podrejeni sreskimi šolskim nadzornikom (sreskim polpravariem).

— **Za profesora državnega moškega učiteljskega v Ljubliani** je imenovan dr. Fran Kos, kustos muzeja in Ljubliani ter pridelen zopet za kustosa v muzei.

— **Razpis učiteljskih služb na osnovnih šolah v ljubljanski oblasti.** (Popravek). Na osnovni šoli v Kostanjevici, srez Krško, se razpisuje služba za učitelja in ne za učiteljico. Na osnovni šoli v Brežicah se preklicuje razpis službe za učiteljico.

— **Vzглядno učiteljsko društvo** je ormoško. Te dni je poslalo Učit. domu v Mariboru imenik članstva ter nakazalo obenem za vsakega člana 100 Din članarine za leto 1926. Skupno torej **4900 Din**. Da, ko bi bila vsa društva in vse šole take, na bi prihodnjjo spomlad stavili svoji dom!

— **Odborova seja učiteljskega društva za ljub. okolico** se vrši v torek, 28. t. m. ob 10. uri v prostorih poverjeništvu UJU. Pričakujem točne udeležbe.

Predsednik.

— **Članstvu učiteljskega društva za mariborski šolski okraj** se nazarjanja, da so vsled ničnosti dobile vse večrazrednice v okraju od podpisane nalos da do 22. t. m. stavilo predsedništvu želje in predose glede novega šolskega zakona po navodilih »Učit. Tov.« št. 17. Ker ta mesec ne zborujemo, vabim s tem tudi vse ostalo članstvo k sodelovanju. — Vsake šolske mesec poberejo št. poverjeniki, in sicer od rednih članov po 14 Din., od poročenih učiteljic 7 Din. od učiteljic ženskih ročnih del 10 Din in od upokojencev 8 Din. — Dne 5. t. m. je minil termin za dolžnike. Sedaj dobijo zamudniki še opomin. do 5. januarja pr. l. bo pa izterjaval samo še odvetnik. — Glede prispevkov za Učit. dom se bomo pogovorili na januarskem zborovanju. — V smislu člana 114. t. »v« bodočeva šolskega zakona o narodnih školama želi vsemu včlanjenemu učiteljstvu »Veselo novo leto« — **Šitanec**, predsednik.

— **Plače učiteljev na Češkem.** Učiteljske plače na Češkem so na novo regulirane in se sedaj vrše prevedbe na nove plače. Vsak učitelj dobiva letno

plačo, krajevno in rodbinsko doklado. V splošnem je učiteljstvo za 30—40% boljše plačano kakor pri nas (t. i. preračunano v dinarjih). Ako pomislimo, da so tam življenjske razmere mnogo ugodnejše, lahko trdimo, da je čehoslovaško učiteljstvo za 70—80% na boljšem kakor v Jugoslaviji.

— **Nadprodukcija učiteljstva v Čehoslovaški.** Na tisoče mladih učiteljev(ic) je na Češkem, ki so brez služb, ker so vsa mesta zasedena. Učiteljske organizacije se obračajo na vse strani za pomoč, ker smatrajo to za svojo dolžnost. Predvsem prosijo starejše tovariše, da orodo v penzijo in preduste mesta mlajšim.

— **Organizacija učiteljev - skajtov imajo na Češkem,** ki prireja vsako leto večja potovanja po Evropi. V minulih počitnicah so notovali do Italije in v Tunis. Potovanja je trajalo 7 tednov in je stalo vsakega udeleženca do 4—5000 dinarjev.

— **Pedagoške potovalne knjižnice** ustanavlja društvo Komensky in jih razpošilja v razne kraje, kjer je več učiteljev in drugih ki se hočejo nadalje izobraževati v pedagoški in filozofski stroki. Društvo je dobilo v to svrhu tudi državno podporo.

— **Za rokotvorni pouk v predbožični dobi** pripravljamo izrezovalno plošo »Božične jaslice«, katero je pod naslovom »Weihnachtskrippe - Modellierbogen«, prav enostavno sestavil akad. slikar Udo Weith ter se (komad po 24 Din brez carine!) naroči pri »Österreichische Staatsdruckerei Wien«, s kratkim navodilom. Morda isto naroče tudi posamezni učenci, v lahkoto pa krami šolski svet vsaj po en komad za vsak razred, in sicer potem bližnje knjižarne. Poiasnila daje (za vse slučaje sprejema tudi naročila) **Mirko Vauda**, šolski uravitelj pri Šmarjeti ob Pesnici. Ne zabite pri carinarini zanrositi za to — kot rokotvorno učilo — carinske oprostitve.

— **Učiteljskim zborom mariborskega šolskega okraja,** ki sem jih ex praesidio poveril, da stavijo do 22. t. m. semkaj svoje predose k načrtu novega šolskega zakona obveščam, da bodo to storili lahko šele na društvenem zborovanju 8. januarja pr. l. in to z ozirom na politično konstelacijo vsled katere smo gotovo pridobili na času. — **Predsednik.**

— **Koliko je vseh državnih uradnikov?** Dočim se trdi da znaša število državnih nastavlencev 170.000 navaia finančno ministrstvo da jih je po sedanjem proračunu 149.833, računajoč sem tudi vse dnevničarje služitelje, orožnike in uslužbence finančne kontrole. V novem proračunu je predvidena redukcija uradniškega kadra za 29.833 oseb ter bo kot najvišje število državnih nameščencev predvideno v proračunu 120.000 oseb.

— **Sredstva za dešinfekcijo šolskih prostorov** izdehuje **CHEMOTECNA**, družba z o. z., Ljubliana. Mestni trg 10 (na dvorišču tvrde A. & E. Skaberne).

— **Vsakdo se mora boriti za obstoj, in ta boj ni lahek. Ali je čudno, če omaga oče, mati? V najlepši dobi, ko so otroci še nepreskrbljeni, že prihaja strahotna starost, ker ni zdravja. Kje so vzroki? Ali ste se že kdaj vprašali: »Ali si s čim izpodkopavam zdravje.« Ali se zavedate, da jemljete če tudi po malem strupe, ki vgrizejo na Vašem zdravju? Čisto »nedolžna« kava vam že poranja srce in draži t. i. ubija živce. In še ne prenehate! — Če pliete mesto prave kave ŽIKO, se boste čudili ugodnim posledicam. Prepričati se boste, da ni mogoče doseči zdravja naenkrat, temveč da je treba graditi v malem.**

Naša društvena zborovanja.

Tudi novomeška in kranjska podružnica Slomškove zveze sta likvidirali. — Vsi člani so vstopili v UJU. — Zborovali so skupno pri novomeškem in kranjskem društvu. — Sreska društva so že pričela z razpravami o osnutku novega šolskega zakona.

Vabila

— **Društvo slovenskih učiteljic v Ljubliani** ima svoji redni občni zbor v ponedeljek, dne 27. decembra ob pol deseti uri na dekliški šoli pri Sv. Jakobu. Dnevni red: Poročilo društvenih funkcionark. Načrt za ženska ročna dela. Volitve. Slučajnosti.

Poročila:

+ **Kranjsko učiteljsko društvo** je zborovalo v torek dne 7. decembra 1926 ob 9. uri v Smartnem pri Kranju. Navzoči so bili 73 člani.

Tov. predsednik pozdravi navzoče. Se posebej pa vstopilše člane Slomškove zveze, ki je pravkar pred pol ure formalno likvidirala v prav tem poslopiju. Pojasnjuje položaj za skupno delovanje. Opozarja na politično delovanje in odobrava strogo stanovsko organizacijo. Omenja anti-deklaracijo in povdarja dejstvo glede neevneženja načela o narodnem in državnem edinstvu. Le s stanovsko organizacijo si pridobimo ugled pri ljudstvu in pri nadrejenih oblastih. Nadalje omenja naše udružjenje, v katerem so včlanjeni celo franciski skani in nune.

Dopisi. Prečita pismo sreskega prosvetnega referenta, s katerim se imenovanj opravičuje zaradi svoje današnje odsotnosti. V istem pismu pa nam zagotavlja svojo pomoč glede prireditve okrajne razstave. V drugem pismu nas prosí, naj najdemo kak modus za zblizanje s skupno tovarišev, ki se je od nas odcepila. 15. XI. je došel dopis tov. Šmajdka in Germeka, v katerem nas pozivata, da se izrečemo za narodno in državno edinstvo.

Tov. tajnik čita zapisnik seje občnega zbora z dne 4. 10. 1926 v Kranju glede skupščinskega poročila v Celju, ki se je s par pristavki vzel v vednost.

3. Drž. skupščina. Tov. Malenškova nam je podala svoje poročilo o državnih skupščini v Beogradu, ki je bilo sprejeto z aplavzom.

4. Okrajna razstava. Tov. Lovše nam je podal kaj lepe smernice v svrhu prireditve okrajne razstave, raznih prireditelj in manifestacije pred spomenikom kralja Petra I. Osvoboditelja v Kranju. Po živahni in vsestranski debati smo sklenili, da priredimo okrajno razstavo meseca junija v Kranju.

5. Revizija opisov za kranjski šolski okraj se izvrši in ves material se zbere v svrhu izdaje brošure v ugodnem času. V to svrhu imamo na razpolago prav lepe slike in tostavne ključee. 6. Šolski zakon je obravnaval tov. predsednik. Pri posameznih točkah se je vnela prav živahna in interesantna stvarna debata. Spremembe v zakonu se pošljejo na merodajno mesto v svrhu vpoštevanja.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi tov. Vider, ki se je zahvalil za pozdrav vstopivšim članom in se zahvaljuje tudi vsem tistim, ki so pripomogli do skupne stanovske organizacije.

Pevski zbor. Pri 4. točki smo sklenili, da se ustanovi okrajni pevski zbor in koncert. Zaradi tega prosimo vse tovariše-pevce in tovarišice-pevke, da se zglase pisмено pri tov. Lovšetu v Podbrezjah najkasneje do Božiča in naj navedejo, kateri glas pojejo. Isto naj store godbeniki pri tov. Paternostu v Trzinu in naj navedejo, kateri instrument igrajo in zmožnosti (I., II.,... vijolina). Po dovršenem dnevnem redu smo se sešli na prijaznem Gaštvu, kjer nam je pripravila gospa Šmidova, soproga bivšega tov. Azmana, prav okusno in ceno kosilo. Zapeli smo par pesem, nakar smo se bratski poslovlili z upanjem, da bo rodilo naše delo zaželjeni uspeh in odšli smo zopet v naša zatišja, črpat novih moči za nadaljno delo.

Tajnik.

+ **Novomeško okrajno učiteljsko društvo** je zborovalo v torek 7. t. m. ob pol 10. uri v novomeški osnovni šoli. Zborovanja so se udeležili tudi bivši člani »Slomškove zveze«, ki je isti dan likvidirala, dalje g. poverjenik A. Skulj iz Ljubliane in tov. A. Mervič, ravnatelj mešč. šole v Ribnici. Udeležba je bila kljub izredno slabemu vremenu zelo povoljna.

Preds. Pirnat otvori zborovanje, pozdravi navzoče, prav posebno še goste ter preide na dnevni red.

Čitanje zadnjega zapisnika: Tov. tajnik prečita zapisnik odbora seje z dne 6. nov. 1926 tičee se konstituiranja novega odbora.

Podpis »Pristopnih izjav«: Pristopne izjave se razdele v podpis vsem navzočim.

Osnova zakona o narodnih školama: Tov. predsednik je zovdaril, kako važno je sodelovanje učiteljstva na novem učnem načrtu. Po daljši debati se je izvolila anketa z nalogo, da pretrse projekt zakona o narodnih školama in pošlje izpreminjalne predloge poverjeništvu. V anketi so bili izvoljeni sledeči: Claricjeva, Gruđnikova, Gruđnik, Grad, Ivanetič, Menard in Pirnat.

O šolskih vrtovih: Tov. poverjenik je v svojem mojstrsko zasnovanem referatu očrtal v splošnem vse panoge vrtnarstva, opozarjaljo prav posebno na napake, ki jih zagreši učiteljstvo, ko si napravlja šolske vrtove. Za vseskozi poučljivo in praktično podano poročilo je žel tov. Skulj iskreno zahvalo in priznanje.

Zgodovina, naša učiteljica: Izredno veliko zanimanje je vzbudilo predavanje tov. Merviča. Predavatelj je v lepih, izbranih in tehtno prevdarnih besedah podal celotni zgodovinski razvoj antične kulture. Zagovarjal je nje vrline, bičal nje napake ter primerjal, kako malenkostna je današnja kultura v primeri s staro antično v vsakem oziru. Prisotni so tudi zelo pazno sledili premišljeno podanim pedagoškim smernicam, ki naj bi vodile slednjega vzgojitelja pri podavanju tako važnega predmeta. Predavanje je bilo zelo stvarno, živahno, polno prisodob, šegavosti in mičnosti. Članstvo se je v naprej veseli nadaljnjega predavanja tov. Merviča, ko bo na prihodnjih zborovanjih razpravljal v tem pravcu srednji in novi vek. Ogromen aplavz je oddolžil tov. Merviča za trud, ki ga je imel pri razmotrivanju tako lepega predavanja.

Slučajnosti: Tov. predsednik ponovno apelira na navzoče, da naj kar v največjem številu pristopajo k »Učit. tiskarni« in »Učit. Samopo-

moče«. Pripomnil je nato navzočim, da morajo prispievali po 2 Din za natis novega učnega načrta. Zelo je priporočal nadalje, naj se učiteljstvo naroči na »Kosmos«, ki razpošilja poljudno pisane knjige in zvezke, kateri so prav uporabljivi pri pouku. Zelo živahna debata se je razvnela pri razmotrivanju o tečaju za ročna dela. Članstvo sklene, naj se napravi vloga na »Prosvetni oddelek« za dovoljenje, da se ta tečaj vrši v Novem mestu za vse učiteljstvo novomeškega okraja. Končno je tov. blagajničarka zahtevala, da članstvo v najkrajšem času poravna zaostalo članarino letošnjega leta, ker sicer ni mogoče polagati točnih računov.

Prihodnje zborovanje bo 8. januarja v Novem mestu, kar se pravočasno objavi v »U. T.« — Ker drugih predgovov ni bilo, zaključit tov. predsednik zborovanje ter se zahvali vsem navzočim za tako lep obisk. **Tajnik.**

+ **Zborovanje učiteljskega društva za Maribor** in bližnjo okolico dne 28. okt. 1926 ob pol 9. uri na III. deški osnovni šoli v Mariboru.

Predsednik tov. Škala otvori zborovanje, pozdravi novodošla člana tov. Loparnika in J. Samca ter poda besedo tov. g. nadzorniku Tomažiču, ki govori o novem učnem načrtu.

Uvodoma omeni, da so se o novem učnem načrtu posvetovali itak že šol. uravitelji, da ga je pa naprosil predsednik učit. društva, naj razpravlja o tem tudi na učiteljskem zborovanju.

1. Razdelitev ur. Novi urnik se deloma ujema s starim, predpisuje pa nekaj ur več. Nemščina odpade v 3. in 4. šol. letu. Poučuje se šele od 5. šol. leta dalje, tedensko po 3 ure, ker veljajo za višja šol. leta še stari predpisi. Glede urnikov še pripomni, naj se ne pišejo preveč detaljirano, n. pr. za učni jezik le »Jezikovni pouk« in ne »Citiranje«, »slovnica« itd.

2. Snov v splošnem. Glavna hiša učnega načrta je, da je snov preuranjena in da jo je preveč za štiri šol. leta. Ima pa to vrtilno, da upošteva delovni princip ter celokupni in domodolni pouk; vsebuje pa tudi metodična navodila.

Novi učni načrt naj bo okvirni načrt, ki se preizkuša v tekočem šolskem letu.

Nato govori g. poročevalec o posameznih predmetih in daje pojasnila na razna vprašanja.

Tov. Alt opozarja na učni načrt avstr. republike, ki daje dragocena metodična navodila ter meni, da bi bilo dobro, če bi tudi naš načrt vseboval metodične smernice.

Pri razgovoru o rokotovornem pouku se oglesi k besedi tov. Robnik, strokovnjak v tem predmetu, ki izjavi, da je rokotovorni pouk po novem učnem načrtu neizvedljiv. V kratkih potezah očrta na svoj karakteristični, nazorni in šegavi način stopke in snov rokotovornega pouka v štirim šol. letih. Njegovemu izbornemu poročanju so tovariši sledili z največjo pozornostjo in so mu izrekli zahvalo v burno odobravanjem.

Tov. Malenšek poziva tov. Robnika, naj priobči svoj govor v »Popotniku«, da bodo imeli korist tudi drugi člani; tov. Rode pa predlaga, naj zaprosi učit. društvo tov. Robnika, da priredi tečaj za rokotovorni pouk. Končno dostavi g. nadzornik Tomažič, naj si vsak učitelj izdela poizkusni učni načrt in naj beleži vanj svoja opazovanja in izkušnje. Tov. Hren opozarja na način, kako se je ta učni načrt priredil in odredil. Zgodilo se je to brez sodelovanja učiteljstva in kar čez noč. Domneva se, da je ta načrt je poizkus, kako bi se dala učna obveznost skrajšati na štiri učna leta.

Sklene se protestirati proti ignoriranju učiteljstva in organizacije pri sestavljanju učnih načrtov.

Tov. Grčar stavi predlog, naj se izbere izmed članov odsek, ki se bo bavil s tem načrtom. K predlogu se oglesi več tovarišev. Slednjči se sklene, da tvorijo odsek uraviteljev vseh šol.

Po kratkem odmoru se nadaljuje zborovanje. Tov. predsednik pozove one, ki ne dobivajo redno stanovskih listov, naj oddajo pri njem svoje naslove.

Tov. blagajničarka prosi zamudnike, da poravnajo članarino.

Dopisi. 1. Dopis pov. UJU Ljubliana javlja sejo vseh poverjenikov UJU v Zagrebu in objavlja dnevni red te seje. 2. Dopis glede preureditve lista (U. T.) po želji članstva. 3. Dopis glede ustanovitve »Djačkega doma« v Beogradu.

Tov. Grčar poroča o diskusijskih sestankih in se izjavi, da je pripravljen tudi letos nadaljevati s predavanjem o prijavljenih temah pod pogolem, da se priklasi vsaj dvajset poslušalcev.

Tov. Kutin predlaga naj bi se na prihodnjem zborovanju razpravljalo o našem gmojnem vprašanju.

Tov. Cvetko stavi slediči predlog: »Pov. UJU Ljubliana naj pravočasno in na merodajnem mestu poskrbi, da se šol. uraviteljem in učnim osebam vobče v novem šol. zakonu zasigura neokrnjena pravica do naturalnega stanovanja.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je zaključil predsednik zborovanje.

Anton Škala, predsednik.

S. Rode, tajnik.

+ **Učiteljsko društvo za mesto Ptuj** in ptujski šol. okraj je zborovalo 4. decembra v Ptuju ob navzočnosti 72 članov.

Po pozdravu novodošlim članom in čestitki tovarišim, ki so prebili usposobljenosti izpiti, otvori tov. predsednik zborovanje.

Po prečitanem in odobrenem zapisniku se obravnavajo dopisi.

Proračun. Tov. blagajničarka poda proračun za dobo od 1. januarja do 28. junija 1927. Črtati so se nameravale nekatero postojanke, a so ostale v proračunu radi ugovora nekaterih članov. Proračun se je odobril.

Referat. Tov. Sterk prednaša svoj referat: O slaboumnih. To temo si je izbral, ker se sedaj ustanavlja v Zagrebu prvi zavod za slaboumne. Obravnaval je tov. svojo temo iz medicinskega in pedagoškega vidika. Podatke za referat je dobil iz medicinskih knjig, od zdravnika strokovnjaka ter na licu mesta, prisostvoval je pouku slaboumnih. Prednašano snov je tov. pojasnjeval z risbami, ki jih je sam napravil. Obče priznanje mu je bila zahvala.

Predlogi, slučajnosti. Vsled pritožbe trgovcev radi uporabe enotnih zvezkov je tov. Zolnir pojasnil zadevo na podlagi tozadnih zakonov bivše Avstrije ter predlagal, da se naprosi veli-